

VEČERNI LIST

NEODVISEN DNEVNIK

Ena celoletna po pošti K 40.—, za Ljubljano K 36.—
 polletna " " " 20.— " " " 18.—
 četrtletna " " " 10.— " " " 9.—
 mesečno " " " 3.50. " " " 3.—
 Redništvo in uprava: Kopitarjeva ulica 6. — Telefon 50.

inzerati: Enostopna petstvarsta (50 mm široka in 8 mm visoka ali nje prostor) za enkrat po 50 din., za drugo večkrat po 45 din. — Ob sobotah dvojni tarif. — Poslano: Enostopna petstvarsta K 1.—, — takega vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob 8. uri popoldne.

Ministrski predsednik Protić o zunanjem položaju.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

V seji narodnega predstavništva dne 22. marca je kot prvi govoril ministrski

predsednik in namestnik zunanjega ministra Stojan Protić o zunanjem položaju:

Položaj težaven.

Takoj po zedinjenju našega naroda Srbov, Hrvatov in Slovencev je vlada vsem zveznim in nevtralnimi državam naznanila ustanovitev Kraljestva SHS. Priznale so našo državo po vrsti: Norveška, Zedinjene države severno-ameriške, Grška in Švica novoustanovljeni slovanski državi Čehoslovaška in Poljska. Naši zavezniki Anglija, Francija in Italija nas proti vsem našim pričakovanjem žal, doslej niso priznali.

Kriv je temu nedvomno londonski pakt. Takega postopanja nismo zaslužili in v imenu vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki so na mnoge načine in z največjimi žrtvami sodelovali v boju za skupno stvar vlagamo proti temu najenergičnejši protest. Svoje zaveznike in prijatelje kličemo na pomoč proti tajnim dogovorom za naše narodne pravice.

Naša stvar sveta in pravična.

Položaj je zapleten in mučen, a mi ne zdvajamo. Naša stvar je sveta in pravična, naše zahteve se skladajo z načeli predsednika Wilsona, ki naj tvorijo temelj za nov red v Evropi in na svetu. Mnogo škode morajo priznati malim narodom nepravilna, pogrešena politika velikih narodov, toda narodu SHS, ki se je v mnogoletni borbi ohranil proti takim sovražnikom kakor sta bili Turčija in Avstrija, temu se

tudi sedaj ni še treba bati za bodočnost!

Očitajo nam, da zahtevamo ozemlja, ki so naseljena s tujim prebivalstvom. Toda dejstvo je, da so dotične tuje življe v naše obmejne kraje siloma naselile sovražne državne oblasti: turška, benečanska, avstrijska in madjarska. Tem življem dajemo sedaj na prosto voljo, da ostanejo z nami, ali pa se odselijo nazaj, odkoder so bili nekoč prišli. A zemlja je naša!

Svoje pravične zahteve bomo odločno branili.

Svoje vprašanje smo predložili evropskemu sodišču v imenu bodočega miru. To je bila naša dolžnost. Toda ravnotako smo pripravljeni, da odločno branimo svoje pravične zahteve!

Nato preide govornik na italijansko okupacijo in njene nasilne čine ter nadaljuje: Ako pravi italijanski ministrski predsednik, da se Italija ne more odreči klicu najbolj italijanskega mesta Reke, potem nas hrvatska Reka ne samo kliče, nego tudi roti, da jo čim prej otmemo in privremo v svoje naročje. Isto velja za vso na-

šo Istro in vso našo Goriško! Vse tržaško goriško in reško ozemlje je naše, naša je vsa Bačka, naš je zapadni Banat, komur pripadajo tudi Temešvar, Vršec in Bela Cerkev.

Vse naše zahteve in težnje temelje na načelih svobode, na samoodločbi narodov, na načelu narodnosti, neodvisne in samostojne razsodbe in razsodišča Amerike. Ako ta načela veljajo za druge, morajo veljati tudi za nas! (Dolgotrajno, viharno odobravanje.)

Kaj bo z našimi ujetniki?

Kmalu bo minulo pol leta, odkar je končano prelivanje krvi, a naši ujetniki se še sedaj niso vrnili iz nesrečnih taborišč po severni in južni Italiji, ki v njih na tisoče naših mož in fantov trpi neizmerno gorje. Tupatam prihaja od tamkaj do nas klic obupa, proseč pomoči od domovine.

Toda na tisoče naših ljudi skriva v svoji tajni ogromna in nema Sibirija. Od teh ni glasu do nas. Ne vemo, kako se jim godi, neznana nam je njih usoda, trpe li glad in pomanjkanje, ali svobodo in obilico.

Na tisoče kilometrov nas loči od njih! Nekateri so se vrnili sicer po prevratu v domovino, drugi prihajajo domov kot jugoslovanski legijonarji, ki so med vednimi boji in nevarnostmi prepotovali celo Rusijo, Ledeno morje, Atlantski ocean, ali pa ogromno Sibirijo, Kitajsko, Japonsko, Tih in Indijski ocean, Rdeče in Sredozemsko morje ter pri Solunu zopet stopili na jugoslovansko zemljo.

Še več pa jih je ostalo v Sibiriji v taboriščih, doživljali so boje med boljševiško in protiboljševiško armado, se umikali bogvekam in danes nihče ne ve, kako se jim godi. Ni glasu od njih.

Mednarodne organizacije Rdečega križa so poskušale lajšati tem revežem njihovo usodo, toda danes je tudi to skoro nemogoče, ker zmeda v Rusiji onemogoča, da bi jih pomoč dosegla.

Iz slovenskih in drugih jugoslovanskih sel prihajajo prošnje, naj vlada pomaga, da se bodo ti naši bedni bratje lahko vrnili na svoje domove. Toda skoro izključeno je, da bi vlada mogla kaj storiti za nje. Veliki svet danes nima časa, da bi se pobrigal za usodo tisočev, ki odtrgani od domovine begajo po mrzlem Sibiru, brez doma in morda brez pomoči. Zato skoro ni verjetno, da bi posredovanje naše vlade imelo kak večji uspeh. Toda vseeno je treba, da vlada tudi za te reveže stori, kar more! Naj posreduje za nje pri vevlastostih ter pri mednarodnih organizacijah Rdečega križa. Morda se vendar te posreči, da se tako olajša njih usoda.

Preveč naših bratov je v sibirskem prognanstvu in preveč žalosti v naši domovini za njimi, da bi samo en korak, ki ga je mogoče napraviti za nje, ostal nestorjen!

Mariborska porota.

Krívda ljubljanske odvetniške zbornice?

Iz pravnških krogov se nam piše:

Ljubljanski odvetniški zbornici se očita, da se je po njeni krivdi sestavila lista sedanjih mariborskih porotnikov tako nesrečno, da je skoro polovica naših narodnih nasprotnikov in da je bilo to mogoče na ta način, ker je odvetniška zbornica poslala k žrebanju znanega nemškega odvetnika dr. F. — To očitje pa ni utemeljeno in tudi biti ne more, če se pomisli, po kakih predpisih se sestavljajo imeniki porotnikov. Treba je torej o tem pojasniti.

Vsako leto v jeseni morajo župani sestaviti imenik tistih oseb v občini, ki so izpolnile zakonite pogoje, da morejo sploh postati porotniki in jih pošljejo svojemu okrajnemu glavarju. Te takozvane »prvotne imenike« mora potem okrajni glavar predložiti predsedniku sodnega dvora (deželnega okrožnega sodišča), pri katerem se imajo vršiti porote. Okrajni glavar pa ima pri tem nalogo, da imenuje tiste moze iz »prvotnih imenikov«, ki se mu zde prav posebno sposobni za porotnike. (Okrajni glavar seveda lahko dela pri tem svojo politiko, zlasti narodno.) — Ko dobi sodni predsednik vse tako predložene »prvotne imenike«, skliče komisijo, ki sestavi na tej podlagi »letni imenik«, t. j. določi tiste moze, ki naj sidiijo pri porotah v prihodnjem letu. S to komisijo pa odvetniška zbornica nima nobenega posla, marveč sestavljena je iz sodnega predsednika, iz treh sodnikov in pa iz treh zaupnikov, katere vse določi predsednik sam. In ta komisija je tista, ki izbira in izbere iz prvotnih imenikov moze za takozvani »letni imenik« porotnikov. Od nje je torej zavisno, koliko porotnikov te ali one narodnosti pride v poštev za tisto leto. Napravita se dva oddelka, eden za glavne porotnike, drugi za nadomestne (bivajoče na sedežu porotnega sodišča).

Iz tega »letnega imenika« pa nastane za vsako porotno zasedanje posebej »službeni imenik« (liste), to pa ne potem izbiranja, ampak potem žrebanja. Imena moze, zapisanih v obeh oddelkih letnega imenika, dene namreč sodni predsednik v dve posodi, iz katerih sam poglobne najprvo 36 glavnih in potem 9 nadomestnih porotnikov. Njih imena se zapišejo in tako je sestavljen službeni imenik. Pri tem uradnem dejanju, ki se vrši 14 dni pred porotnim zasedanjem, so poleg sodnega predsednika navzoči dva sodnika, drž. pravnik in en odvetnik, če ga odpošlje odvetniška zbornica, kar se navadno zgodi. Vsi ti so pa le priče formalnega akta: žrebanja. Iz tega je razvidno, da odvetniška zbornica ne more nič za to, če je lista sedanjih mariborskih porotnikov nesrečno sestavljena. Vzrok bi tičal v zgoraj označenih predpripravih, posebno pri sestavi letnega imenika, kjer pa odvetniška zbornica nima nič opraviti.

Neresnična vest.

LDU. Odesa, 24. marca. Čujemo, da je knastija Karagiorgjevičev odstavljena. — Proglášena je jugoslovanska republika.

Revolucionarna nevarnost v Italiji.

LDU Berlin, 22. marca. (DKU) »B. Z. am Mittag« javlja iz Lugana: Sklep, da bo italijanska socialistična stranka ustanovila novo revolucionarno internacionalo na podlagi naziranja ruskih komunistov, bo kmalu pokazal svoj razkrajajoči učinek na gospodarski položaj Italije. Sklep je bil sprejet s

7 glasovi proti 3 glasovom. Že sedaj se kažejo v industrialnih glavnih mestih sumljivi znaki velike nezadovoljnosti italijanskega proletarijata. Brezposelnost, prepoved izseljevanja ter demobilizacija, ki povečuje brezposelnost, so resni znaki, ki pospešujejo nevarnost preobrata.

Ekspresni vlak Pariz-Bukarešta preko Slovenije.

LDU. Maribor, 24. marca. Ekspresni vlak Pariz-Bukarešta od danes naprej ne bo vozil preko Budimpešte, ampak preko Dunaja, Maribora, Zidanega mosta in Si-

seka, in sicer kot brzovlak št. 5. Iz Maribora se odpelje približno ob 5. uri jutraj.

Za češko-rusko zvezo.

LDU Praga, 23. marca. (Dun. KU) Čehoslovaški tiskovni urad objavlja članek moskovskega lista »Ruskoje Slovo« z dne 18. t. m., ki se zavzema za češko-rusko zvezo in ki pravi, da bo bodočnost čehoslovaške države zjamčena samo v zvezi z novo pridobljeno Rusijo. Obenem objavlja listi oglas češko-ruske zveze v Pragi, ki ravnotako zahteva češko-rusko zvezo.

slovaške države zjamčena samo v zvezi z novo pridobljeno Rusijo. Obenem objavlja listi oglas češko-ruske zveze v Pragi, ki ravnotako zahteva češko-rusko zvezo.

Ententa proti ruskim boljševikom.

Poročilo ruskih boljševikov mažarskim.

LDU Moskva, 23. marca. (Dun. KU Brezžično) Komisar za zunanje posle Čičerin je poslal ljudskemu komisarju za zunanje posle v Budimpešti brezžično brzojavko, kjer natančno opisuje sedanjí položaj ruske sovjetske republike ter uspehe ruskih sovjetskih čet, zlasti na jugu in v Ukrajini. Nameñi entente je, pravi brezžična brzojavka, da ne pošlje svojih vojakov proti nam, temveč da naščuva druge na boj. Nemčija se je pokorila volji entente in je pod poveljstvom Hindenburga ustanovila novo vojsko kot levo krilo proti nam, medtem ko tvori poljska armada centrum in ukrajinske čete Petljura levo krilo te invazijske armade. Ko prodirajo naše

čete zmagovalno na donskem ozemlju in na ozemlju Ural-Orenburg, se bliža nemško levo krilo Ponewjeshu. Letonske rdeče čete ogrožajo poljski centrum. Poljski centrum se približuje Vilni in Minsku ter je zavzel Baranoviče. To ofenzivo je najbrže zasnovala ententa. Naš položaj na zahodu je torej težaven. Najbolj težaven je položaj naših letskih in litvanskih zaveznikov. Medtem ko se ukrajinske sovjetske čete bližajo Galiciji, kjer že vre, smo se približali našim ogrskim zaveznikom, ki stoje v zaledju naših sovražnikov. Proti Nemcem in Poljakom se kontrirajo nove moči. Pojav zaveznikov v srednji Evropi je jako dragocen.

Poziv ogrsko-ruski rdeči vojski.

LDU Budimpešta, 23. marca. (OKU) Ljudski komisarijat za vojne posle objavlja oglas na ogrske proletarce ruske rdeče vojske, ki veli med drugim: Borili ste se na snežnih poljanah Sibirije in v pragozdovih Urala ter na planjavah Turkestana za osvoboditev internacionalnega proletariata. V vrstah proletariatske vojske ogrskih sovjetov je vaše mesto. Priidite in javite se prvemu mednarodnemu

rdečemu polku. Potrebujemo vas vse. Vsak rdeči vojak, ki se je povrnil, najde mesto v proletariatski vojski. — Enak oglas v ruskem jeziku je izdal ljudski komisarijat za vojne posle ruskim ujetnikom na Ogrskem.

LDU Budimpešta, 23. marca. (OKU) Vse ogrsko časopisje brez razlike strank pozdravlja novi režim.

Rusija mažarskim komunistom.

LDU Moskva, 23. marca. (Brezžično.) Beli Kunu, poverjeniku za vnanje zadeve v Budimpešti. Smernice komunistične internacionalne je odobril kongres komunistične internacionalne v Moskvi od 2. do 6. marca 1919. Nasprotja, ki jih vsebuje kapitalistični svetovni sestav, so se pokazala z ogromno močjo v velikanski eksploziji v veliki imperialistični svetovni vojski. Kapi-

talizem je skušal svojo lastno anarhijo premagati z organizacijo produkcije.

LDU Budimpešta, 24. marca. (Brezžično.) Iz Moskve javljajo brezžično: Ogrski vladi svetov, sodruhu Beli Kunu, v Budimpešti. Ogrski komunisti, internacionalisti rdeče armade pošiljajo najprisrčnejše revolucionarne pozdrave proletarijatu, kmetom in vojakom, ki so ustvarili vlado

svetov proletarske diktature na Ogrskem. Člani rdeče armade stoje trdno in odločno v fronti internacionalne proletarske revolucije, kjer bodo vzdržali glavni napad imperialistov. Vsi drugi proletarci, kmeti in vojniki, ki so še v sovjetski Rusiji, so mobilizirani ter obvezani, da se čim prej postavijo v službo ogrske republike svetov. Pričakujemo vaših nadaljnjih navodil in pojasnil o posameznostih nove strankine

Finančni odbor narodnega predstavništva.

Belgrad, 24. marca. (JDU) Včeraj se je konstituiral finančni odbor narodnega predstavništva. Za predsednika je izvoljen dr. Voja Veljaković. Odbor je imel že posvetovanja s finančnim ministrom dr. Ninčevićem o vladni predlogi glede novega kredita 130 milijonov dinarjev.

Z naše severne meje.

Ljubljanski dopisni urad poroča dne 24. marca opoldne iz uradnega vira: Dne 23. marca ob 7. uri zjutraj je neki nemški letalec metal letake na Pluj, Maribor in Slovenske gorice. Ob pol 9. uri zvečer so Nemci streljali na našo stražo pri Črnem gradu. Straža je odgovorila.

Slovaška meja zaprta.

LDU Bratislava, 23. marca. (ČTU) Na povelje vrhovnega poveljnika čehoslovaških čet na Slovaškem so zaprli dne 22. marca ob 8. uri zvečer slovaško mejo in vse mostove čez Donavo.

Wilson pri seji komisije za zvezo narodov.

LDU Pariz, 23. marca. Dun. KU — (Brezzično.) Predsednik Wilson je izrazil željo, prisostvovati pripravljani seji komisije za zvezo narodov, ki je bila včeraj popoldne v hotelu »Grillon«. V tej seji je nato predsednik Wilson predsedoval. Nadalje je bilo na dnevnem redu te seje razmotrivanje o spremembah, predlaganih po zastopnikih nevtralnih držav k 7. členu februarkega pakta. Komisija bo v ponedeljek popoldne nadaljevala proučevanje teh sprememb.

Švicarski časnikarji na Slovaškem.

LDU Bratislava, 22. marca. (ČTU) Dva so dospeli iz Prage švicarski žurnalisti Maurice Murat (Gazette de Lausanne), Edmond Barde (Journal de Geneve), dr. C. Uerlasd (Basler Nachrichten) in K. S. Kurz (Berner Bund). Prišli so v Bratislavo, da se informirajo o aprovizacijskih razmerah v Slovaški. Dospel je tudi minister za prehrano dr. Skrbensky s svojimi tajniki. Posvetoval se bo tu z ministrom Šrobarjem o važnih aprovizacijskih zadevah. Na čast švicarskih gostov bodo danes priredili slavnosten večer.

tvorbe, zlasti vlade svetov. Naj živi rdeča Ogrska! — Rudnyanskyi.

LDU, Moskva, 24. marca. (Brezzično.) Ljudskemu komisarju za vnanje stvari, Beli Kunu, v Budimpešti: Prosimo, sporočite, ali je sodrug, ki naj bi vam prinesel pred časom nov sestav za šifriranje, to izvršil. Dotični sestav je pa samo za manjša sporočila sposoben.

LDU Bratislava, 23. marca. (ČTU) V trenutku izbruha prevrata v Budimpešti so priredili v Bratislavi povodom obiska švicarskih žurnalistov banket, na kojem je govoril minister za Slovaško dr. Šrobar ter obžaloval, da so nad ogrskim ljudstvom v času, ko je mlada čehoslovaška republika pričakovala njegovo sodelovanje na kulturnem in gospodarskem polju, izbruhnili zopet težki časi prevrata, ki pa čehoslovaški republiki ne delajo nobenih skrbi. Minister je omenil nadalje, da nudi ententa garancije, da se odpravijo slabe aprovizacijske razmere na Slovaškem. Tudi poveljnik v Slovaški, italijanski general Piccione, je povzel besedo in izjavil: Nova situacija na drugem bregu Donave utruje še bolj našo zvezo in jamči, da ogenj z Mažarske ne seže do nas. Pod železnim vodstvom ministra dr. Šrobarja in pod železno disciplino čehoslovaških čet naj si bo naše ljudstvo v svesti, da se ogenj z drugega brega Donave ne more razširiti v naši deželi in da bo čehoslovaški narod še bolj utrjen izšel iz teh plamenov liki železu, ki se v ognju utrjuje v jeklo. Čehoslovaški narod je zdrav in močan, ima dobre korenine in se lahko oslobodi te slučajne bolezni. Govoril je nato še urednik »Gazette de Lausanne« Murat in veliki župan Zách, ki je med drugim rekel: Prebivalstvo tega mesta je osvobojeno iz rok mažarske Rdeče garde, ki je v Bratislavi gospodarila prd prihodom čehoslovaških čet. Prebivalstvo je izprva omalovaževalo red in mir v mestu ter nastopalo sovražno napram naši republiki, vsekakor v nadi, da ga oslobodi Budimpešta. Sedaj pa uvideva ljudstvo v Bratislavi, da je nad Budimpešto zavlada boljševiški preobrat in je raditega uverjeno, da je lahko veselo, da pripada mesto Bratislava Čehoslovaški republiki. Minister za prehrano dr. Skrbensky je davi zapustil mesto ter se odpeljal v Trenčín, odkoder potuje v Košice.

Nemčija proti zasedbi Gdanskega.

LDU, Nauen, 23. marca. (Brezzično.) Kakor javlja uradna sporočevalnica, nemška državna vlada nikakor ne bo privolila v to, da bi se smele poljske čete izkrcati v Gdanskem. Na časopisna vprašanja, kakšno je stališče nemške državne vlade glede Gorenje Šlezije, se je odgovorilo uradno, da nobena odgovorna nemška osebnost ne bo pritrdila temu, da bi se Gorenja Šlezija odstopila. — »Berliner Tageblatt« piše k vprašanju glede pripadnosti Gdanskega: Za pariško komisijo za poljske stvari je prebivalstvo Gdanskega očitno čreda sužnjev, ki se jo sme na brezsravnem človeškem trgu prodati tu-

jim rejcem. Na kocko se stavlja bodočnost Nemške republike, vrši se brezstidna igra z najplemenitejšimi ideali človečanstva. V slučaju, da se siloma zasede Gdansko, noben nemški delegat ne sme poprej v Versailles k mirovnim pogajanjem, preden ni Gdansko zopet osvobojeno. Upamo, da je Wilson trdno odločen, mirovni konferenci prisostvovati kot apostol pravice, ne pa kot Poncij Pilat. Kar počenjajo v Parizu glede razmerja med Nemško Avstrijo in Nemčijo, dokazuje, da velja za entento pri urejanju bodoče Evrope kot vrhovno načelo razcepitev in oslabitev nemštva.

Nemiri v Egiptu.

LDU Kairo, 15. marca. (Dun. KU (Zakasnelo.) Včeraj je prišlo do spopada med oklopnim avtomobilom in prebivalstvom. Pri tem spopadu je bilo 13 mrtvih in 27 ranjenih. Tudi v Aleksandriji je moral dne 14. t. m. vojaštvo razgnati množico. Javljajo, da so bili tudi v provinci manifestacije prebivalstva.

Iz pokrajine.

kr Umrli je 12. marca 1919 v ljubljanski civilni bolnišnici 21letni Feliks Andrejka iz Dolenj na posledicah ran, ki mu jih je povzročila granata na soški fronti. Trikratna operacija v civilni bolnišnici mu ni mogla rešiti mladega življenja. Prepeljali so ga na Rova in položili 15. t. m. v grab njegove pred 13. leti umrle matere. Bil je zelo priljubljen in priden fant, zato je bila tudi udeležba pri pogrebu velika. Ni bilo hiše, ki bi ne bila poslala zastopnika k pogrebu; zlasti so bili njegovi vojni tovariši in prijatelji mnogobrojno zastopani in so se ginjeno, prijateljsko lepo obnašali. — Dragi Feliks! Mnogo si pretrpel, od nas pa si veliko prezgodaj odšel! Počivaj mirno in lahka naj ti bo domača gruda!

kr Obveščevanje tužne. Ljubljanskega dopisnemu uradu se je posrečilo dobiti ugodne zveze s tujnino, tako da mu je mogoče v inozemstvu primerno placirati vesti o vseh važnejših dogodkih ter reagirati na izvajanja vsled nezadostne poučenosti nam premalo naklonjene publicistike. Zadnji čas pošilja svoje informacije v svet tudi radiografsko — seveda ne z ljubljanske radiografske postaje, ki je za to prešibka — tako da je torej evropska javnost točno poučena o našem pokretu in o naših težnjah. Na ta način bo mogoče, opovreči tista docela kriva naziranja, ki vladajo o nas širom sveta, ker nas je vesoljno nemštvo vedelo prikazovati kot vse prej nego kulturno pleme, in ker do svetovne vojne nismo skrbeli za to, da bi se tujina mogla o nas poučiti. Zlasti švicarsko časopisje je našim vestem odprlo svoje predale ter objavlja poročila ljubljanskega dopisnega urada v obliki brzojav kakor tudi kot članke z redakcijsko opremo. — Redno prinašajo ta poročila »Journal de Geneve«, »Gazette de Lausanne«, »La Suisse«, »Tribune de Geneve«, »Le Genevois«, »La Feuille«, »La Revue«, »Tribune de Lausanne«, »Zürcher Ztg.«, »Zürcher Post«, »Berner Tagblatt«, »Na-

ionalzeitung», »Basler Nachrichten« ter baselska »Tagwache« in »Vorwärts«. Od večjih švicarskih listov naših vesti ne objavlja edinole »Berner Bund«, ki je vse-nemški orijentiran. Poleg poročil našega dopisnega urada priobčujejo ti listi tudi aktualne vesti iz zasebnega vira. Ta preokret v naši izvestiteljski službi je vsekakor razveseljiv in za našo veljavnost pomemben pojav.

kr Slovenci. »Hrvat« piše o vtisih, ki jih je dobil njegov dopisnik o Sloveniji in vzklika: »Škoda, da ni deset milijonov Slovencev!« On hvali naš red in našo organizacijo, organičen prehod iz starega v novi režim brez roparskih band, morenja in raznih pustolovščin, četudi je šla skozi dežela milijonska armada. Hvali tudi cene, ki jih pri nas ne navijajo (?). Boljševiški pojavi so redki. Na železnicah je točnost. Slovenci so se združili v eno celoto — Slovenijo. Vojaških prostovoljcev je mnogo, ki se bijejo na frontah. Srbom in Hrvatom so Slovenci praktični učitelji o redu, organizaciji in dostojnosti. — Poskrbimo, da bomo v še večji meri vredni teh laskavih besed.

kr Občni zbor geometrov Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani se vrši v soboto, dne 5. aprila t. l. ob 5. uri popoldne v dvorani mestnega magistrata v Ljubljani. Spored: 1. Poročilo predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo pregledovalcev računov. 5. Odobritev društvenih pravil. 6. Odobritev poslovnika. 7. Poročilo vseučiliškega delegata. 8. Slučajnosti. V slučaju, da občni zbor sporeda v soboto ne izvrši, se nadaljuje občni zbor v nedeljo. Eventualni predlogi naj se konkretno naznanijo in utemeljijo 8 dni pred občnim zborom. Člani se pozivljajo, da se polnoštevilno udeležijo osobito, ker je to poslednji občni zbor pred poletno dobo. Obenem naj vsakdo naznani, če želi stanovanje, da se mu soba v hotelu rezervira. — Odbor.

kr Zaročil se je gospod Milorad Bekić sedaj narednik pešpolka št. 26, z gđc. Francko Žitkovo z Vrhnike.

kr Francosko-srbsko gimnazijo snujejo v Brčkem; med učiteljstvom bo nekaj Francozov. Brčka srbska pravoslavna cerkvena občina je odstopila za šolo primerno zgradbo.

kr Za ljudsko prosveto. Glasilo srbskih demokratov v Tuzli »Oslobodjenje« priporoča, naj se kolikor mogoče v vsaki večji vasi ustanovi čitalnica, katere odbor naj predvsem skuša širiti med prebivalstvom, posebno pa med mladino pismenost. Velika pobuda bo zagotovilo, da more postati vsak, ki se nauči čitati, član čitalnice. Čitalnica naj prireja zabave, goji petje in glasbo itd. Zabave naj se prirejajo podnevi in to posebno ob priliki velikih ljudskih cerkvenih shodov, ki se velikokrat zlorabljajo v popivanje in podobne nepristojnosti. Na čitalničnih prireditvah bodi alkohol izključen, kakor velja boj čitalnice kakor nepismenosti tako tudi pijanstvu. Sčasoma naj se osnuje Zveza vseh čitalnic.

Iz Ljubljane.

1 Repertuar »Narodnega gledališča«. Dramsko gledališče. V ponedeljek 24. t. m. ob pol 8. zvečer »Kralj na Betajnovi« izven abonementa. Drama predstavljajo vrhniški diletantje v korist Cankarjevemu spomeniku. — V torek 25. t. m. ob pol 8. zvečer »Španska muha« za abonement »C«. V sredo 26. t. m. ob pol 8. zvečer Ibsenovi »Strahovi«, ob nižanih cenah, izven abonementa. V četrtek, 27. t. m. ostane gledališče zaprto. V petek, 28. t. m. ob pol 8. zvečer »Španska muha«, burka v tih dejanjih, izven abonementa. — Operno gledališče. V ponedeljek, 24. t. m. ob pol 8. zvečer »Boheme« za abonement »B«. — V torek, 25. t. m. ob pol 8. zvečer »Slovaška princeska«, izven abonementa. — V sredo, 26. t. m., ostane gledališče zaprto. — V četrtek, dne 27. t. m. ob pol 8. zvečer »Manon« za abonement »B«. — V petek, 28. t. m., ostane gledališče zaprto.

1 »Španska muha« v dramskem gledališču. Ta, na ljubljanske razmere prestavljena burka, ki sta jo spisala Arnold in Bach, je dobra, dasi morda kaže malo prečito svojo tendenco. Pa nič ne de. Zaprlejšjaji so izborni, tako, da človeka na posameznih mestih kar iznenadijo. Humor je v situaciji in ni treba vlačiti igre z raznimi grotesknimi šalami in kretnjami iz poloma. Zato smo ti burki bolj hvaležni, kot smo bili »... ulici št. 15«, čeravno ne trdimo, da je duhovita in da zadovolji vsestransko. Režijo je treba to pot pohvaliti. Danilo se je v vlogi tovarnarja izkazal in podal vse nijanse svojih zadrž in presenečenj res izborni; Bukšekova je bila v svoji vzvišenosti zelo resnična, ne karikirana. V isti umerjenosti so ostali vsi igralci, kar je bilo burki samo v prid. Težka Železnikova vloga asirijologa Henrika je bila vsekakor na višini in dobro pogodena. Bratina je bil v svoji poslanski pozi v veselje vseh gledalcev — edini, ki je bil nekoliko karikiran — a dober. Lokavi detektiv in sivolasi stari vodita nit zapletljajev z večjo roko in sta se zaživela v svoji vlogi. Gervasova je v igri ljubka; težjo nalogo je imela skorajda Mira Danilova, ki jo je podala brez hibe. — Opozarjamo še enkrat na ropot tik ob začetku slednje predstave. Ta nadležna dedščina slovenske publike naj se vendar enkrat odpravi. Če že vstopi kdo prepozno, naj ne razvija nepotrebnih debat in ne vprizarja komedij! To je edino, kar želimo!

1 Umrl je 23. t. m. g. Anton Snoj, delovodja v tobačni tovarni. Pogreb bo jutri, v torek ob pol 2. uri popoldne iz Dunajske ceste št. 47. Naj počiva v miru!

1 Slovensko zdravniško društvo priredi dne 27. t. m. (v četrtek) ob 4. uri popoldne v mestni dvorani na magistratu izredni mesečni sestanek s temo: Spolne bolezni in prostitucija.

1 Preselitev urada. Deželno gozdno nadzorništvo in ravnateljstvo državnih in verskozakladnih gozdov se je preselilo iz palače deželne vlade v poslopje nemškega viteškega reda na Valvazorjevem trgu.

1 Stavbeno delavstvo ima svoje zborovanje dne 25. marca 1919 ob 8. uri zju-

traj v »Mestnem domu« z edino točko: naš položaj.

1 Zgodba o psu. Pred par dnevi smo prinesli v našem listu med »Po svetlu« n. g. lo notico, ki smo jo posneli po nekem nemškem listu od 6. t. m. Notica se nanaša na psa, ki ga je povozil nek avtomobilist (v Ameriki ali v Evropi, kdo ve to? morda je samo šala), in je plačal v bližini stoječemu možu 100 kron odškodnine, misleč, da je bil to njegov pes. Mož je seveda bankovec shranil in razmišljal, čegav je nek ta dobičkanosni pes. — Drugi dan, ko smo prinesli to notico in že pozabili nanjo, je prišel v naše uredništvo človek, ki bi bil rad izvedel, kdo nam je prinesel to novico. Ki naj se je bač zgodilo v Ljubljani. Pojasnil nam je sledeče: On je bil odpeljal psa, ki ni bil njegova last. Po poti se je pes zgubil. Ko je gospodar izgubljenega psa čital notico v »Večernem listu«, si je mislil: Psa je povozil kak ljubljanski avtomobilist, plačal 100 kron za psa, ki jil je nepravilastnik shranil in — utajil. Vsekakor sitna zadeva. Ubogi mož je iskal v našem uredništvu samo dokazila za svojo nedolžnost. Mislim, da je en dokaz tudi dejstvo, da ni noben ljubljanski avtomobilist tako neumen ali tako galanten, da bi ustavljal avtomobil in plačeval za vsako mrcino kar sto kron.

1 »Ali ni nobenega policaja nikjer?« Danes jutraj je hitela čez Pogačarjev trg neka ženska za moškim, približno iste starosti ko ona, in vpila: »Ali ni nobenega policaja nikjer, da bi ga prijel?« Mimo škofjske cerkve sta celo tekla, zavila proti Vodnikovemu trgu, nakar je mož krenil v študentske ulice in — izginil. Žena se je vrnila in se kregala med potjo. Ta progon je seveda vzbudil občo pozornost; a kot so govorili, omenjeni moški, nad katerega je razjarjena žena klicala policaja, ni bil kak tat ali razbojnik, ampak samo njen — mož.

1 Kukalo nazaj! Dotični gospod, ki si je dne 22. t. m. v opernem gledališču pri garderobki na levem balkonu izposodil kukalo, se pozivlja, da je prinese nazaj, ker bi imel sicer neprijetnosti.

Politična kronika.

p Boljševiki na pohodu. Rumunski listi javljajo iz Rusije, da so se čete generala Petira spojile z boljševiški četami te rda pripravljajo hud napad na Rumunijo v svrhu okupacije cele Besarabije. Štejejo 400.000 dobro oboroženih mož pod vodstvom nemških častnikov.

p Vseobča organizacija za širjenje kulture. V Moskvi se je sestala konferenca ruskih organizacij za širjenje kulture med proletarijatom. Konferenca se deli na posamezne sekcije, na gledališko, glasbeno, plastično umetnost, nadalje za literaturo in otvarjanje klubov.

p Teror socijalno revolucionarne leve v Rusiji. Sovjet narodnih poverjenikov v Moskvi priobčuje oficijelno noto, ki se nanaša na provokacijsko politiko socijalnih revolucionarcev leve, ki hočejo, da desorganizirajo vso industrijo in armado. Večina delavstva ostro obsoja njihove pozive za stavko in zahteva, da se ugrabi

glavne agitatorje. Provokacija socijalnih revolucionarcev levice je izzvala spopad med delavci in vojaki, tako da jih je bilo 12 ranjenih.

p Razpoloženje proti Nemcem v Njujorku. Njujorske oblasti so naročile ravnatelju Lesingovega gledališča, da preneha s pripravi za predstavo nemških igrokazov v ti letni sezoni, ki je imelo začeti te

dni in bi lahko izzvala velike neredne, ker je odposlanstvo kopne in morske vojske prineslo zahtevo z 2000 podpisi, v kateri zahteva, da se zabranijo predstave.

p škoda, povzročena ameriškim državljanom. Iz Washingtona javljajo, da znaša škoda, ki so jo povzročili podmorski čolni ameriškim državljanom, 3750 milijonov dolarjev.

Izpred ljubljanske porote. Lahko prisluženih 10.000 K.

Z današnjim dnem so se pričele pred ljubljanskim deželnim sodiščem SHS porotne razprave. Kot prvi je sedel na zatožni klopi Karl Pirc, 24 let star, pristojen v Krško, delavec brez stalnega bivališča. Pirc je tujemu imetju zelo nevaren, vrh tega pa tudi delomržen človek. Baje je služil zadnji čas vojne pri vojaki, odkoder se je vrnil začetkom novembra minulega leta. Ker se mu je najbrž delo gabilo, je prišel do sklepa, da bi se dalo na goljufiv način bolje in lažje živeti.

Prvi poizkus je napravil v Ljubljani pri Ivani Gorše, gostilničarki pri »Novem svetu«. Tej je izročil pismo, katero je pisal sam, češ, da je nečak Alojzija Zajca iz Sp. Šiške, ki ga prosi, naj mu za par ur posodi 1700 K, da plača nekomu vino. Gostilničarka je verjela in odštela sleparju zahtevano svoto. Ker se mu je prvi korak tako dobro posrečil, je sledil čez dva dni drug, v katerem je pa postal Alojzij Zajc sleparjeva žrtev. Predstavil se mu je kot sin Zajcu dobro znanega Alojzija Gorenca, posestnika iz Kačnega pri Krškem in mu izročil ponarejeno pismo, v katerem ga Gorenc prosi za posojilo 1500 K, češ, da je kupil tri pare konj in 3 pare vozov, a da nima zadosti denarja seboj. Zajc je vse to sleparju verjel ter mu izplačal zahtevano svoto. Ker so obdolženec postala tla v Ljubljani vroča, je premestil svoje sleparsko delovanje na Krško. Tu se je gostilničarki Mariji Vanič predstavil za sina posestnika Andreja Pirca iz Raven in ga v njegovem imenu prosil za posojilo 5400 K s pripombo, da je v Ravneh od nekega Budkoviča kupil posestvo, ter radi tega rabi oče denar. Obdolženec je znal domače razmere tako natanko naslikati, da mu je gostilničarka vse to verjela in mu od-

štela zahtevanih 5400 K. Zadnji dan meseca devembra m. l. je prišel obdolženec k gostilničarjevi hčeri Anici Trškan v Liti, ter se ji predstavil za sina Antona Povheta iz Raven pri Krškem, kateri je Trškanovim dobro znan. Tudi tej je pokazal ponarejeno pismo, v katerem je oče Povhe prosi, naj mu posodi 1500 K, s pripombo, da je v Ljubljani kupil tri konje in dva voza, pa mu ta znesek primanjkuje. Denar da bo ob povratku iz Ljubljane zopet vrnil. Tudi v tem slučaju mu je Trškan verjela in mu izročila 1500 K. Tako je Pirc osleparil štiri osebe skupaj za 10.000 K. V štirih slučajih mu je pa nakana izpodletela. Tisti dan, ko je g. Marijo Gorše opeharil za 1700 K, je prišel tudi k gostilničarki g. Angeli Češnovar, se ji predstavil za cerkvenika frančiškanskega samostana ter ji izročil po njem sestavljeno pismo, naj posodi samostanu za nakup moke 5000 K, ker pa g. Češnovar tega ni verjela, jo je slepar hitro odkuril. Izpodletelo mu je tudi pri gostilničarki Heleni Habjan v Spodnji Šiški, katero je hotel opehariti za 3500 K, pri Frančiški Gričar, gostilničarki pri »Vinski trti« za 1500 K ter končno pri Mariji Maver, gostilničarki pri »Vegi«, od katere je hotel izvabiti 4000 K, češ da ga potrebuje za nakup vina. Poleg tega je obdolženec meseca avgusta m. l. v Kobilah ukradel iz zaklenjenega stanovanja Terezije Božič en par čevljev in obleko vredno 400 K. Obdolženec teh izvršenih in poskušanih goljufij in pravi, da je ta denar večinoma zapravil v Ljubljani, Celju in Mariboru.

Porotniki so obtoženca spoznali krivega in sodišče ga je obsodilo na 2 leti težke ječe, poostrene z enim postom in trdim ležiščem vsako četrtletje.

Žena.

Ž Dvorne in palačne dame. S tem, da je izginilo pri nas cesarstvo, je izginila tudi marsikaka zgodovinska zanimivost, ki se sedanjemu demokratičnemu času ne prilega več. Tako je n. pr. cesarica Zita ob pričetku vladanja imenovala palačne dame, in sicer 102. Ta častna služba je bila v Avstriji skoraj pozabljena, kajti desetletja že so omenjali sicer dvorne dame, redkokdaj si pa kaj slišal o palačnih. Bila je pa med njimi prav bistvena razlika. Predvsem je imela palačne dame le cesarica, dočim so obdajale dvorne vsako nadvojvodinjo. Mesto dvornih dam je uradno in zato tudi plačano, dvorna dama

je neprestano spremljevalka svoje gospodinje, je takorekoč ženski pribočnik ali adjutant, služi osebno, pomaga pri dopisovanju, spremlja na izprehodih, potovanju, pri večjih ali manjših javnih nastopih. Dvorna dama mora biti natančno poučena, kako ima njena gospa dan razdeljen, ker mora biti pri vseh predstavniških prilikah zraven. To je včasih zelo naporna služba in odredi si je treba marsikako osebno željo in delo. Zgodi se, da se razvije iz te dvorne službe zaupanje, neke vrste prijateljstvo, izvirajoč iz dolgoletnega skupnega bivanja. Cesarica Elizabeta je imela dve dvorni dami, s katerima je bila velika prijateljica, gospo Ferenci in gospo Staraj. Ta jo je spremljevala tudi takrat, ko jo je ob Ženevskem jezeru na-

padel laški bandit Lukeni. Ona je poslala tudi prvo poročilo o umoru na Dunaj in je peljala truplo cesarice domov. Cesar je bil obema damama za njuno delo zelo hvaležen in jima je skoro do konca napravil običajne obiske. Grofica Staraj je spisala o cesarici globoko čutečo knjigo, ki opisuje tudi žaloigro v Ženevi. Mesto palačne dame je pa samo častno in zato tudi ni plačano. Za palačne dame je imenovala cesarica žene in vdove tajnih svetnikov in dvornikov, seveda iz najvišjega plemstva. Tudi dvorne dame so morale biti »plemenite«, a ta zahteva je bila pri palačnih še dosti večja. Za dotičnice je bila največja čast biti palačna dama, tvorile so veliko spremstvo cesarice pri vseh uradnih dvornih slavnostih vsake vrste, pri dvornih balih, velikih sprejemih, pa tudi pri žalnih svečanostih. V Avstriji je ta častna služba s smrtjo cesarice Elizabete prenehala, pa tudi več let pred njeno smrtjo niso imele palačne dame nobene prilike vršiti svojo častno službo, kajti cesarica ni marala nobenih svečanih javnih sprejemov, živela je bolj sama zase, večinoma je potovala. Zita je zopet začela, a začetek je bil obenem konec in sedaj ni nobena dama več dolžna razvijati bogastvo in prešernost, ki so ga pa vendar tako radi. Vse te vrste služb so se razvile iz španskega ceremonijela, ta ima pa svoj izvor v bizantinskem. Začel je že cesar Dioklecian, izpopolnil je to »predstavništvo« Konstantin, na višek se je pa povzpela za cesarja Justiniana in njegove žene cesarice Teodore. Na bizantinskem dvoru so imeli velikanske knjige, v katerih so bile vse te dvorne službe natančno označene, vse pravice in vse dolžnosti. Strogo so se držali predpisov, višje stoječi je videl v nižjem le slugo in hlapca, s katerim občevariti se mu nikakor ni zdelo primerno. — Sedaj je to zaspalo, a prepričani smo, da ne za vedno, človeška nečimernost je porok za to in ta porok drži.

Po svetu.

s Kako je danes v Parizu? Več ko prihaja tujcev v Pariz, večja je draginja, se ve, ne tako kot pri nas. Seveda, če kdo plača z našim denarjem, pride to malo drago, ker računajo za en frank 3 krome in pol. Mesa je v Parizu dovolj in stane 1 kg 8 frankov. Kruh je na karte in po ceni. Sladkorja je malo. Francoskih cigaret ni dobiti, a egiptčanskih je čez glavo dosti po 60 vin. za komad. Užigalic je malo. Izvrstni čevlji stanejo od 50 do 90 frankov. Mila dovolj. Drugih malenkosti, kakor čokolade, je v Parizu v izobilju. Plačati pa je treba za vse stvari, ki so dražje kot 4 franke, 10 odstotkov državne »luksus« doklade. V restavraciji se dobi vsega; vina so tu najrazličnejše vrste. Vsi lokali so zaprti ob 10. ali najkasneje ob 11. uri. Te ure se morajo držati do minute. Ples ni prepovedan samo v Parizu, ampak v celi deželi. Alkoholne pijače se vojaštvu ne smejo prodajati, civilistom pa le v določeni množini in ob določenih urah.

s Dvoboji. Kdo ve, če bo res postal dvoboj v bodoče redkost, kot to prorokuje eden najboljših dvobojevalcev Francoske?

Dvoboj je star. Že leta 1228. pred Kristusom sta se pod zidovi Tebe zaklala Eleokles in Polinik. Koncem istega stoletja sta se dvobojevala Pariz in Mendaj za neko žensko. Pri židih je znamenit svetopisemski dvoboj Golijat David. Ta boj je bil originalen, a junaški. Židi v tem oziru gotovo niso nasledniki Davida. Na Francoskem je zakon Gombete dovoljeval v nekaterih slučajih dvoboj. Henrik II. je prepovedal dvoboj najstrožje, ker je izgubil v njem svojega najboljšega prijatelja. No, niti on, niti stroge odredbe Karla IX., Henrika IV., Ludovika XIII. in XIV. niso mogle iztrebiti dvoboj popolnoma. Ta viteška manija je postala bolj častna, strožje ko je bila zabranjena. Maršal Brissac, poveljnik v Piemontu je prvi iznašel radikalno sredstvo proti dvoboju. On ga je dovolil. A samo pod pogojem, da se sme dvoboj vršiti na mostu, tako da premaganca takoj vržejo v vodo, in zmagovalec nima prilike, da bi mu ohranil življenje. Nato v Piemontu ni bilo več dvoboja, dokler je Brissac živel.

s O »bolnem možu« in njegovih de-
dihih. Doglo so zdravili bolnega moža ob Bosporu. Zdaj je padel njegov zdravnik, umreti mora tudi bolnik. Mohamed peti je pobral sila in kopita, zapustil Evropo — zandji »dušmanine« — in se podal v Azijo v mesto Konja, ki ima 50.000 prebivalcev. Dežela (kot so izvedeli žurnalisti iz leksikona), je rodovitna in bogata na dobrem vinu, žitu, bombažu, tobaku, južnem sadju; živinoreja in poljedelstvo uspeva izborna. Med temi ljudmi se bo sprehajal Mohamed peti, cesar Osmanov, gospodar zemlje in morja. Povabi lahko tudi svojega bivšega sovražnika, sedanjega prijatelja Ferdinanda bolgarskega, da bosta skupaj metulje lovila. »Bolni mož« je v Evropi umrl. Mesto pa, radi katerega in iz katerega je prišlo že toliko gorja in vojn, postane mesto vsega sveta, mednarodno, to je: Angleži ga bodo zasedli in upravljali. V časopisih stoji lepo: »Angleži prevzamejo policijsko in zdravstveno službo.« — Tako je vse v redu.

s Balzacov dom — dom književnikov. Čez nekaj let zapuščenosti zopet pripravljajo dom avtorja »Comedia humaine«, ki ga sedaj upravlja umni Carlos Larrwude. Atmosfera, v kateri je živel Balzac, je shranjena zelo vestno in okusno. Na nič niso pozabili, niti na »modro senco« predsobe, niti na oni znameniti »vonj sadja«, ki se je razprostiral po vsi hiši velikega romanopisca, znanega ljubitelja sadja. Posebna pažnja je bila posvečena Balzacovi pisarni. Tu je ohranjena čudovita »cafetiere veil-leuse«, v kateri je cele noči kupal kavo s pomočjo katere je prebdel vse noči do jutra. Na mizi leži še nepopravljena pola »natisa« iz tiskarne. Ljudem okoli Carlosa Larrwude ni samo za to, da uredi »muzej Balzac«, ampak da ustvari za umetnike intimni kotič, v katerem se lahko zbirajo »izven sveta«.

s Beg nemške zaplenjene podmornice. Nemška podmornica U. B. 48, ki so jo bili popravili za plovbo, je poskusila ubežati iz luke Ferrol v Španiji. Neka španska vojna ladja jo je opazila in zasledovala. Ko je španska ladja dohitela podmornico, ji je dala znamenje za: »stoj« in pozvala

moštvo, naj se uda. Ker pa tega moštvo ni hotelo storiti, so Španjolci izkrcali motorni čoln z delom oboroženih mornarjev, ki so na opomin ustrelili v zrak. Nemški zapovednik je ukazal, da naj se čoln potone, tako da ostanejo ljudje plavajoči na površini. Zanimivo je, da so Španjolci izmed posadke, ki so jo rešili, rešili prvega poveljnika podmornice, ki jim je plaval nasproti s potno torbico v roki.

s Krvavi izgredi zaradi lakote v Sofiji. Poslednje dni so se vršili na Bolgarskem krvavi izgredi zaradi lakote. Oskrbovalne razmere v Bolgariji so se bile poslednje dni tako poslabšale, da ni bilo mogoče dati prebivalcem kruha. V Sofiji je klicalo gladno ljudstvo: »Doli s sedanjo upravno oblastjo!« »Dajte nam kruha!« Ropali so po trgovinah, razbijali po ulicah. Ko je prišla policija, so se začeli hudi boji med nji-mi. Bilo je od obeh strani več mrtvih in ranjenih. Enaki dogodki so se zgodili v Sumni in Varni.

s Komunističen modni salon so osnovali v Parizu. Podjetje je skupna last vseh uslužbenk: izvršujočih modnih umetnic, upravnih uradnic, gosopdičen, na katerih pomerjajo obleke, tekalk itd. Dobiček dele po gotovem ključu. Povodom otvoritve je podjetje priredilo lepo razstavo oblek: od najpreprostejše domače obleke do najodličnejše in najdražje večernje obleke. Ta modni salon bo podpirala francoska vlada in več konfekcijskih veletrdk.

s Njegova slaba stran. Mala hiša, v kateri je stanoval Viktor Hugo v Parizu, spocetka ni bila njegova last. Sezidana je bila po princezinji Lusignan in vredna 100 tisoč frankov. Viktor Hugo je hotel kupiti to hišo, a dama je zahtevala 750.000 frankov zanj. »Kaj? 750.000 frankov?« je vskliknil Viktor Hugo iznenaden. »Pravzaprav je še pre poceni,« je dejala princezinja. Pesnik je strmel v princezinjo: »In vi smatrate to za ceno?« — »Toda pomislite,« je dejala princezinja, »da bo imela hiša brezprimerno čast, služiti kot stanovanje Viktorju Hugoju.« — »No,« je dejal pesnik laskavo, »imate prav. Jaz hišo kupim.«

s Ravnateljica gledališča. Gospa Andrejewa, soproga pisatelja Maksima Gorkega, je imenovana za ravnateljico državnega gledališča v Moskvi.

s Zrakoplovni pouk v Hermanštatu. Sedmograška provincijalna uprava je zaključila, da ustanovi v Hermanštatu zrakoploven pouk.

s Draga slika. Ko so leta 1918. kupili za državno galerijo »Amazonko« Tuallonsa, se je cesar zelo začudil tako visoki ceni, ki jo je tako mlad umetnik zastavil za sliko. »Ja,« so pojasnili cesarju, »slikar je moral, da je naslikal tako krasnega konja dobiti enega takega in ga rediti skozi več let.« — »To je tedaj naša sreča,« je dejal cesar, da slikar ni redil tudi amazonke.

s Roparji v banki. LDU Bonn, 22. marca. (Dun. KU.) V podružnico državne banke v Euskirchnu je 21. t. m. vlomilo približno 10 oboroženih mož, ranilo ravnateljico s strelji iz revolverjev in vkradlo 1 milijon 500 tisoč mark. Roparji so se nato odpravili v avtomobilu.

s Kaznovana ruska ljubezen. Regina Kastler iz Tučnika (Koroško) je imela z ruskim ujetnikom Ilijom Navel, ki je bil zaposlen v ondofnih gozdovih, ljubezensko razmerje. Zaradi tega je prišla na zatožno klop. Bila je obsojena po paragrafu 516. državnega zakona zaradi prestopka javne npravnosti na en mesec strogega zapora. Ko so naznanili obsodbo, so povdarili kot posebno obtežilno ogorčenje, ki je nastalo med ljudmi zaradi tega, ker se je pečala z moškim, ki je bil pripadnik sovražne države. — To se ni zgodilo danes. Pač pa v letu 1915. Tako poroča »Arbeiter Zeitung«. Takrat pa je cenzura zabranila to notico.

s Strogi Angleži. Angleške oblasti na Nemškem kaznujejo prav občutno prestopke zoper zapovedi. Nekega gostilničarja, ki je dal dvema angleškima vojakoma proti strogi prepovedi kozarec piva, so kaznovali na en mesec ječe in 50 mark globe. Mnogo oseb so kaznovali z zaporom 14 dni do enega meseca in z globo 500 mark, ker so našli pri hišni preiskavi pri njih cigarete in mesne konzerve.

s Dalekonosni top. Kot poročajo pariški listi, bodo velikanski top, s katerim so Nemci iz velikanske daljave obstreljevali mesto Pariz in katerega izročitev je zahteval general Foch, razstavili na enem izmed trgov francoske prestolice.

Zagreška borza.

LDU Zagreb, 22. marca. Po odmoru za časa stavke bančnih uradnikov se je zopet otvoril danes promet na borzi. Zaključni kurzi so bili:

	Donar:	Blago
Banka za trg., obrt in industrijo	475	480
Banka in hranilnica za Primorje na Sušaku, nove delnice . .	520	530
Hrvatska eskomptna banka . .	1450	1460
Eskomptna in menj. banka, Brod stare delnice . .	—	420
nove delnice . .	380	390
Hipotekarna banka, Zagreb . .	445	450
Jadranska banka, nove	—	—
stare	—	—
Hrvatska kreditna banka	1035	1050
Narodna banka, brez kupona . .	—	460
Obrtna banka, zadnja emisija, najnovejši del	250	260
Poljedelska banka	112	120
Prva hrvatska hranilnica, stare . .	9100	9100
nove	—	8700
Rečka pučka banka	233	243
Sladkorna tovarna, Osijek	2400	2750
Zagreška tovarna strojev	—	—

Tuja mesta v Londonu.

Neizmerno, sedem milijonov ljudi broječe, mesto London je sestavljeno iz več mest, ki so se glede mišljenja običajev in jezika popolnoma tuja. Nekatera teh mest imajo svoj poseben značaj že zato, ker so v njih merodajni tujerodci.

Kakih deset minut severno od Holborna, okraja v Londonu, vidimo celo mrežo zverženih ulic, ki ima ime Mala Italija. Italijanski napisi, čebula na vrveh in vinske steklenice v izložbah, revnih, slabih izložbah, nam pričajo, da gostijo puste in

na jaste londonske ceste tuje goste. Seveda pa točijo v gostilnah poleg pravega pristnega kiantija tudi angleško pivo. Najlepša je gostilna »Bella Venezia«. Klepetanje in vpitje slišimo, mladina gre domov iz bližnje laške šole. Zvečer čujejo moški na pragojih, govorijo in igrajo, ženske pa sedijo na majhnih klopčah, šivajo in pletejo nogavice. Splošno ta kolonija ni na dobrem glasu. Sicer stanuje tukaj dosti častivrednih rokodelcev, mizarjev, mozaikarjev, izdelovalcev glasbenih instrumentov itd.; prenašamo lahko nazadnje tudi še brusarje, likarje, umetniške modele, prodajalce ledu in imgevevega piva, ki ga vozi okoli na vozovih, okrašenih z amoretami; prenašati je mogoče tudi še prodajalce kostanja v taki veži ali pa prodajalce podob iz mavca; neznosni so pa berači-muzikanti, ki gonijo ali oni hripav instrument, pa tisti olinata in melandolično gledajoči dečki, ki so sužnji strogega pardona, ki nosijo opice pod plaščem; neznosna je tudi raznovrstna pakaža, ki se je preselila iz solnne Italije v megleni sever večinoma iz kriminalističnih vzrokov. Na dvoriščih in v zakotnih ulicah se skrivajo slaboglasni klubi in zabavni prostori. Italijan ima nož hitreje v rokah, kakor njegov angleški rojak-potepuh, ki se zanese bolj na svojo pest.

Po celem vzhodnem Londonu je pa aztrešenih vse polno židovskih priseljencev iz Rusije, Poljske in Rumunije. Neke vrste samostojen oddelek ali geto imajo ruski židje, s katerimi stanuje skupaj nekaj malega kristjanov kmečkega pokolenja. Poleg angleških napisov jih je dosti v hebrejskih črkah, semintja tudi v ruskih. Dolgi napisi na plakanih plotovih so natisnjeni večkrat samo v židovskem narečju »jidiš«. Ozke žalobne ulice so večinoma precej mirne. Včasih srečamo kakšnega »trgovca«, dolgo debelo suknjo nosi, proroško brato in kodre okoli umazanega obraza, v katerem čitamo zatajevanje in prekanjenost obenem. Prehod ruskega žida k civilizirnemu angleškemu židu nam pa kaže gospod s cilindrom lisčje barve, na koncu krivega nosu balancira ščipalnik, v roki pa lista maščoben robec. Veliko teh židov se peča s prav sramotno obrtjo, lovijo priseljence, jim ponudijo denar v posojilo in jih tirajo v suženjstvo dolga. Delati mora tak revež toliko časa, da se odplača, in to se ne zgodi skoro nikoli. Od angleškega delavca se loči židovski delavec v glavnem v tem, da manj pije.

Nekoliko naprej proti vzhodu pridemo v kitajsko mesto v okraju Limehouse. Ta okraj je ob ladjedelnih; na cestah se blato skoro nikoli ne posuši; visoke, temne hiše zalog branijo solncu in luči in vetru dostop, za njimi pridejo vrste malomeščanskih snažnih hiš, potem pa zopet skupina zanemarjenih itd. Značilne za ta okraj so izložbe stare krame, zlasti kar zadeva mornarstvo. Kitajski oddelek je nastanjen samo v nekaterih cestah in obstoji iz prenočevalnic in majhnih trgovin. Moški so navadno po evropsko napravljeni in skrijejo kito pod kolesarsko čepico. To so Kitajci iz Kantona ali Hongkonga. Njihovi tovariši iz Pekinga imajo pa raje domačo mahajočo obleko iz debele

podplate iz klobučevine, kojih tiho drsanje v zvezi z neizraznimi rumenimi in mrzlimi obrazi podeli nočnemu življenju v kitajskem mestu uprav strahovit vtis. Ustaljeni Kitajci so poročeni večkrat z Angležinjami. Pripovedujejo o raznih skrivnih zločinih in pregrehah v kitajskem mestu, o zloglasnih igralnicah in opijskih beznicah, kjer zgubi v domovino se vračajoč mornar svojo gotovino, večkrat tudi svoje življenje. Druga orientalska mešanica, ki pride poleg Kitajcev v London, pa ne drži tako skupaj kakor ti: recimo Laskari v rdečih turbanih, kojih noge so podobne hitrim rokam opic, fino oblikovani Singalezi s Ceylona, Malajci s črnimi zobmi, ker žvečijo oreh betel, Japonci, Arabci, Armenci in drugi.

Kot tujski okraj sredi zahodnega Londona velja Soho med Ofsordsko cesto in trgom Leicester. Glavna vsebina je angleška, pridejo pa zraven Francozi, Italijani, Nemci in bližnji orientali ali Levantinci. Na papirnih plakatih ali deskah beremo v štirih jezikih, da oddajajo sobe, v angleškem, francoskem, nemškem in laškem. Vse dobimo tam: polže iz Burgundije, vampe iz fracoskega mesta Cln, absint, jeterne cmoke, parne rezance, črn kruh, salami iz Milana, vino Marsala, turške slaščice, nosilci fesa nam ponujajo v majhnih bakrenih kotličkih kuhano »pravo arabsko« kavo. Mnogo je zlasti francoskih hotelov in gostin. Nekateri deli Soha spominjajo na najtemnejše okraje Londona v Whitechapel, glavne ceste so pa vsaj deloma čisto v redu. Značilno so poleg trgovin za živila raznih narodnosti nekatere druge trgovine, ki računajo zlasti na tuje kuharje in natakharje in ponujajo najraznovrstnejšo in včasih čisto neznano kuhinjsko opravo, bele čepice, lesene čevlje, podplate iz gumija, šemiseje, frake in stotine drugih predmetov. Med občinstvom zapazimo marsikak tuj obraz. Tujerodci v Sohu so večinoma rokodelci, agenti, kuharji, natakharji, drugi hotelski uslužbenci in oni pisani mednarodni narodič, ki ima opravka z glediščem, tingeltangelnom in cirkusom: španske plesalke, ogrski godci, francoske pevke, tirolski pevci, nemški telovadci in krotilci živali, japonski plesalci na vrteh itd.; stanujejo pa tukaj tudi vedeževalke, ceneni učitelji jezikov, plesa in godbe, doktorji lepote, maseže itd., sploh vse, kar hočeš. Izбира je vsestranska.

Ker so gostilne kmalu zaprte in so policijske odredbe glede godbe, plesa in iger zelo stroge, zato se tujci v Londonu kaj radi strnejo v klube in se tam zabavajo. Veliko klubov je prav dobrih, priprostitih in cenjenih; seveda je med pšenico tudi dosti ljulike, svojati, ki se brani luči in se je boji. Pridejo pa vsi na svoj račun.

Pravijo, da je najzanimivejši, a tudi najnevarnejši šport v Londonu ta, da si natančno ogedamo naselbine tujcev. Brez večjega in zanesljivega spremljevalca se seveda v te kraje ne smemo spustiti, zločin preži na vseh oglih. Zlasti nevaren je kitajski oddelek, ravno tak kakor v Novem Yorku ali Svetem Francišku v Ameriki ali pa v Singapore doli v najjužnejši Aziji.

Aprovizacija.

a Prodaja sladkorja. Na vsako levo polovico sladkorne izkaznice se dobi takoj pol kilograma sladkorja. Kilogram stane 6 kron 50 vin. Na prvi odrezek sladkorne karte se dobi pol kilograma soli, na drugi odrezek pa 1 zavitek (10 škatlic) užigalic, kar je bilo že svoječasno objavljeno.

a Krompir za I. okraj. Stranke I. okr. dobe krompir v četrtek, dne 27. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določa se tale red: dopoldne od 8. do 9. štev. 1 do 200, od 9. do 10. štev. 201 do 400, od 10. do 11. štev. 401 do 600, popoldne od 2. do 3. štev. 601 do 800, od 3. do 4. štev. 801 do 1000, od 4. do 5. štev. 1001 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 5 kg krompirja, kilogram stane 80 vin.

a Krompir za II. okraj. Stranke II. okraja dobe krompir v sredo, dne 20. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določa se tale red: dopoldne od 8. do 9. štev. 1 do 200, od 9. do 10. štev. 201 do 400, od 10. do 11. štev. 401 do 600, popoldne od 2. do 3. štev. 601 do 800, od 3. do 4. štev. 801, do 1000, od 4. do 5. štev. 1001 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 5 kg krompirja, kilogram stane 80 vin.

Širite „Večerni list“

Sed'arskega učenca sprejme Andr. Česen. Tacen pod Šmarno goro, p. št. Vid nad Ljubljano.

Cement Živo apno Opeko

v celih vagonih oddaja po primernih cenah transportna in premogovna tvrdka

F. & A. Uher, Ljubljana, Selenburgova ulica št. 4.

Več zidarjev

proti dobri plači in pod ugodnimi pogoji se sprejme takoj v delo. Javiti se je med uradniškimi urami v »Državni posredovalnici za delo« v Ljubljani, Stritarjeva ulica št. 3. 2002

Kupi se hiša

na Sv. Petra cesti, najrajši od jubilejnega mostu do frančiškanskega. Prijazne ponudbe na upravo pod Hiša 1979.

Zlati hrošč.

Angleški spisatelj Edgar Allan Poe. — Prevaj Vladimir Logar.

(Dalje.)

»Prokleti vrag!« je zakričal Legrand očividno boljše volje, »samo poizkusi vreči hrošča, pa boš videl, če te bom pustil še pri življenju!«

»Gespud Viljem, nikar se ne vznemirjajte, saj ...«

»No, bodi tiho! Pojdi dalje po veji, dokler ti bo mogoče in pazi na hrošča. Če boš ubogal, ti podarim tolar, ko bo stvar končana!«

»Jaz sem že skoro na koncu veje, gespud Viljem, le verjemite, čisto do konca sem prišel,« je uslužno odgovoril Jupiter.

»Na koncu veje si!« je zakričal nestrogo Legrand, »praviš, da si na koncu veje?«

»Skoro na koncu, gespud — oh, gespud, moj gespud, kaj je tam nad drevesom!«

»No,« je zakričal Legrand silno razveseljen, »kaj je?«

»Da, mrtvaška glava, prava mrtvaška glava!«

»Mrtvaška glava, praviš? — Imenitno! Kako pa je na vejo pritrjena? S kom?«

»Ja, le naj počakajo, gespud, bom najprvo sam pogledal. Jej, jej, ta stvar je prav čudna, pravim, da je čudna. Z močnim žebljom je na vejo pribita.«

»Izvrstno, Jupiter, sedaj pa me ubogaj, kar ti zapovem!«

»Seveda!«

»Pazi! Poišči levo oko mrtvaške glave.«

»Hm, saj ni tam nobenega očesa več!«

»Tepec! Kaj ne ločiš desne roke od leve?«

»Da, kaj pak da razločim. To je moja leva roka, s katero sekam.«

»Dobro, gotovo si levičnik; no in tvoje levo oko je na isti strani, kot leva roka. Zdaj boš menda našel levo oko, ali vsaj mesto, kjer je bilo levo oko?«

Tu je nastopil daljši odmor. Končno je vprašal zamorec:

»Ali je levo oko pri mrtvaški glavi tudi na isti strani kot leva roka na mrtvaški glavi? — Ja, pa saj mrtvaška glava sploh nima leve roke; no, pa saj je vseeno. — Aha, že imam oko — tu je levo oko! Kaj pa naj z njim sedaj?«

»Spusti hrošča, kakor daleč sega vrvice; toda pazi, da ti ne uide iz roke!«

»Je že vse narejeno, gespud Viljem! To ni prav nič težkega! Le sami pogledajte!«

Med pogovorom nisva Jupitra nič opazila. Toda hrošč, ki ga je spustil po vrvi, je bil viden in je žarel kot polirana zlata kroglica, ki so jo obhlajali poslednji žarki zahajajočega solca. Hrošč je visel čisto prosto v zraku in bi nam padel k nogam, če bi ga Jupiter spustil. Legrand je vzel takoj koso, pokosil prostor s tri metre obsežnim premerom, ravno pod visečim hroščem. Nato je zapovedal Jupitru, naj spusti hrošča na tla in spleza z drevesa. Moj prijatelj je z največjo pazljivostjo zabil v tla, kamor je padel hrošč, debel kol in iz žepa pa je vzel merilo, ki ga je pritrdil na eno stran drevesa, ki je bila kolu najbližja. Nato je odvil merilo še za petdeset čev-

ljev, in sicer v smeri, ki sta jo kazala obe točki drevesa in kola. Jupiter pa je pokosil robidovje, ki je oviralo Legrandov namen. Na tako na novo dobljeni točki (ki jo je pokazalo merilo, odvit za petdeset čevljev) smo zabili spet kol v zemljo in okoli njega smo potegnili krog s premerom približno štirih čevljev. Legrand sam je vzel lopato, tudi Jupitru in meni je dal vsakemu eno in naju poprosil, naj kolikor mogoče hitro kopljemo. Da govorim resnico, moram pristaviti, da me ni nikoli veselilo tako delo, ki bi ga odklonil tudi v tem slučaju; kajti noč je že bila tu in čutil sem se že utrujenega od vsega tega napora; toda bilo ni nobene prilike, da bi odšel in poleg tega sem se tudi bal s takim obotavljanjem vznemirjati svojega prijatelja. Če bi se smel zanašati na Jupitrovo pomoč, bi kajpada poizkusil spraviti brez opmislekov blaznega s silo domov. Toda predobro sem znal, kako vdano služi zamorec svojemu gospodarju in zato sem opustil vsak odpor. Niti najmanjše nisem več dvomil, da je Legrand zmožala pravljica o zakopanem zakladu in da je bila njegova domisljija z najdbo hrošča še povečana, posebno, ker je Jupiter trdovratno trdil, da je »keber prav ves iz čistga zlata.« Taka narava, ki je k blaznosti že nagnjena, zapade prav lahko sličnim sklepom — posebno če so bili ti sklepi že prej priljubljenim idejam — in končno sem se spomnil tudi na zadnje besede svojega uboega prijatelja, da je »hrošč predhodnik velike sreče.« Splošno sem bil težko potrft, toda sklenil sem, kar se da marljivo kopati, da bi dokazal svojemu prijatelju tem nazorneje ničnosti njegovih sanj.

Ko so bile svetiljke prižgane, smo se vsi trije podali na delo, ki bi se spodobilo za kako resnejšo stvar; in ko je padel soj iz svetilk na naše postave in orodja, sem nehote pomislil, kako slikovito gručo smo tvorili in kako tajinstveno in sumljivo bi se zdelo naše delo vsakomur, ki bi zašel v našo bližino.

Kopali smo skoro brez presledka dve uri. Ves čas smo molčali, le tu pa tam je kdo kaj nevažnega izpregovoril in motilo je le neprestano lajanje psa, ki je kazal silno zanimanje za ta opravilo. Vedno siloviteje je lajal in slednjič smo se že bali, da bi ne priklinal s svojim lajanjem ljudi, ki bi bili lahko v bližini. Tega se je najbolj bal Legrand; jaz sam bi bil še vesel, če bi kdo prišel blizu, ki bi mi omogočil spraviti blaznika domov. Temu lajanju je napravil konec Jupiter, ki je jezno prilezel iz jame in zavezal psu gobec z naramnico in se spet znova podal na delo, smehljajoč se potihem. Po preteku nekaj časa, smo izkopali pet čevljev globoko jamo, toda o zakladu ni bilo ne duha ne sluha. Za nekaj trenutkov smo se odpočili in v meni se je že zbudilo upanje, da bo konec te tajinstvene burke. Med tem si je Legrand obrisal potno čelo in se globoko zamislil. Na obrazu se mu je videlo razočaranje. Potem

smo spet začeli s kopanjem. Izkopali smo že vso zemljo, ki jo je mejil krog s štirih čevljev velikim premerom in kopali smo še globlje in širje. Toda vedno nič. Zlatosled, ki sem ga po pravici pomiloval, je slednjič zlezal iz jame skrajno razočaran in je pobral suknjo, ki jo je v začetku kopanja vrget na tla in se oblekel. Jaz sem molčal. Jupiter je začel na gospodarjev ukaz zbirati skupaj vsa orodja. Ko je bilo vse v redu, je Jupiter oprostil psa in potem smo se brez besed odpravili proti domu.

V tej smeri smo šli kakih dvanajst korakov, ko je Legrand namah planil na Jupitra, srdito preklinjajoč in ga prijel za vrat. Prestrašen zamorec je široko odprti oči in usta, spustil lopate iz rok in padel na kolena.

»Hudič,« je razjarjeno siknil Legrand, »ti peklenski capin! — Govori, ti pravim! Govori! Takoj mi povej, brez obotavljanja, kje, kje je tvoje levo oko?«

»Oh, moj Bog, to-le je levo oko!« je še vedno v strahu zaklical Jupiter in s prstom pokazal na svoje desno oko.

»Aha, saj sem si mislil, da, vedel sem! Živjo! Nazaj, nazaj!« je kričal Legrand, spustil zamorca in divjal v veliko prestrašenje mene in še bolj zamorca, ki je v divjem strahu ves trepetal.

»Pridita! Mi moramo nazaj!« je vpil Legrand, »igra se ni izgubljena,« in spet smo šli nazaj k onemu drevesu. Ko smo prišli do tam, se je Legrand obrnil k zamorecu:

»Jupiter, pojdi sem! Ali je bil obraz pribit na vejo na znotranjo ali na zunanjo stran?«

Jupiter je nekaj zamrmral, kar ga pa Legrand ni dobro razumel, ker ga je nadalje vprašal: »Ali je bilo to oko, ali drugo skozi katero si spustil hrošča na zemljo?«

»To oko je bilo, gespud — levo oko, čisto dobro vem, da, — levo oko je bilo,« in pri tem je Jupiter pokazal s prstom svoje desno oko.

»Dobro — še enkrat moramo poizkusiti!«

Po teh besedah je moj prijatelj, ki je bil po mojem mnenju posebne vrste blazen, prestavil kol, ki je tičal v zemlji, kamor je padel hrošč, za nekaj decimetrov dalje. Iz žepa je spet vzel kot popreje, merilo, ki ga je potegnil v smeri od drevesa do kola in to smer je podaljšal v vodoravni črti za petdeset čevljev. Tako je dobil novo točko, ki je bila več metrov oddaljena od mesta, kjer smo izkopali jamo. Okoli te točke smo potegnili še večji krog, kot v prvem slučaju in spet smo začeli kopati. Jaz sem bil že do skrajnosti utrujen, toda dasiravno sem komaj razumel, kaj je povzročilo, da so se moje misli spremenile, se nisem preveč upiral tej novi nalogi. Postal sem pravzaprav živahen, celo razburjen. Mogoče je napravila na me velik utis sled premišljenega in že preje preračunjenega načrta v Legrandovi glavi, dasiravno si še vedno nisem mogel razlagati vsega tega.

(Dalje.)

Izdajatelj konsorcij »Večernega lista«.

Odgovorni urednik Viktor Cencic.

Tiskarna Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.